

Název:

Bezpečnost a NATO

Anotace:

Bezpečnost je základní potřebou každého člověka. Žáci se seznámí s možnostmi spolupráce, kterou nabízí mezinárodní organizace ve vztahu k bezpečnosti. Jako konkrétní příklad je představena Severoatlantická aliance. Důvod jejího vzniku a způsob jejího fungování je popsán v příložené prezentaci. Díky připojené aktivitě mají studenti možnost diskutovat a zdůvodňovat, proč by se NATO (ne)mělo angažovat v popsáných situacích, které se v posledních dvaceti letech odehrály po celém světě. Na konkrétních příkladech zjišťují, proč a jak se NATO v minulosti angažovalo a sami přichází s argumenty, proč tak (ne)učinilo.

Klíčová slova:

Mezinárodní organizace, mezinárodní vztahy, bezpečnost, výhody, nevýhody, NATO, Severoatlantická aliance, geografie, zeměpis, výchova k občanství, základy společenských věd

Průřezová témata:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Doporučený věk:

14 – 19 let

Délka:

45 minut

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Postup:

1. Představte s pomocí prezentace téma bezpečnosti.

a) *Ptejte se žáků, jaké zájmy a potřeby má každý občan České republiky.* Odpovědi se budou dát obecněji pojmenovat jako základní lidské potřeby, lidská práva a další individuální zájmy. Na konkrétní situaci popisující teroristické útoky ve vaší zemi diskutujte o tom, co v takové situaci může dělat každý občan sám za sebe jako jedinec, co může udělat stát a jak situaci může řešit více států společně v rámci nějaké mezinárodní organizace.

b) Další část prezentace se věnuje vzniku a fungování NATO. Cílem je představit důvod vzniku, základní hodnoty a pilíře, na kterých organizace stojí, a v neposlední řadě popsat fungování organizace založené na konsensu a poskytování konkrétní vojenské a materiální podpory každou členskou zemí.

2. Na prezentaci navazuje aktivita (viz pracovní list), při níž žáci diskutují o tom, zda by se mělo NATO angažovat v popsanych situacích. Žáky lze rozdělit do 6 skupin a každé přidělit jednu situaci anebo je možné vybrat z popsanych situací jen některé a o nich diskutovat s žáky najednou. Všechny popsane situace jsou inspirovány reálnými událostmi z posledních dvaceti let. Cílem je, aby žáci nacházeli vlastní argumenty, jestli a proč by se mělo NATO angažovat. Pokud jim chybí nějaká informace, mohou upřesnit, za jakých podmínek by se NATO angažovat mělo.

Situace A – Útoky pirátů v okolí Somálska

NATO na žádost Generálního tajemníka OSN Pan Ki-Moona poskytlo námořní doprovod lodí WFP (World Food Programme) při průplavech nebezpečnými vodami v oblasti Adenského zálivu tak, aby nebyly narušeny humanitární mise v Africe. Od roku 2009 NATO podnikalo protipirátské operace ve snaze zajistit bezpečné proplutí na komerčních námořních trasách. Operace NATO byly ukončeny v roce 2016 po utlumení pirátských útoků.

Situace B – Zemětřesení v Pákistánu

8. října 2005 zasáhlo Pákistán ničivé zemětřesení. Usmrtilo kolem 53 000 lidí, zranilo kolem 75 000 lidí a minimálně 4 miliony lidí se ocitly bez domova. Na žádost Pákistánu pomohlo NATO se zajištěním okamžité humanitární pomoci. Do země dopravilo téměř 3500 tun materiálu a do oblasti dodalo technické, zdravotnické a další speciální vybavení.

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Situace C – Útoky 11. září 2001

Po útocích 11. září 2001 NATO poprvé ve své historii uplatnilo článek 5 Severoatlantické smlouvy o kolektivní obraně a přihlásilo se k boji proti terorismu. Členské státy se rozhodly mimo jiné vyslat námořní vojenské síly NATO do oblasti východního Středomoří a ty zde vykonávaly protiteroristické operace (Operation Active Endeavour). Operace spočívaly především v kontrole podezřelých plavidel. Postupně se operace rozšířila na celé Středomoří. NATO tak pomohlo zajistit bezpečnost na jedné z nejvytíženějších námořních obchodních tras.

V roce 2003 převzalo NATO velení operace ISAF v Afghánistánu, jejímž cílem bylo vytvoření nových bezpečnostních sil v zemi, obnova země, zajištění demokratických institucí a nastolení vlády práva ve snaze zabránit návratu vlády teroristických skupin. Operace ISAF byla ukončena v roce 2014.

Viz <https://www.nato.int/terrorism/factsheet.htm>

Situace D – Hurikán Katrina

Po zásahu hurikánu Katrina v srpnu 2005 v oblasti Mexického zálivu v USA požádala americká vláda o dodávky jídla, zdravotnického a logistického materiálu. Také požádala o pomoc s přesunem tohoto materiálu do zasažené oblasti. NATO pomohlo koordinovat přesun materiální pomoci. Během prvního měsíce poskytly členské státy NATO Spojeným státům americkým 189 tun materiálu.

Situace E – Turecko a uprchlíci ze Sýrie

NATO se v uprchlické krizi v Turecku nijak neangažovalo. Na občanskou válku v Sýrii reagovalo poskytnutím konkrétní vojenské pomoci. V roce 2013 členské státy NATO poskytly pro obranu území Turecka (na žádost turecké vlády) raketové systémy Patriot.

Viz https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_92555.htm

Situace F – Pobaltí

Dohled nad vzdušným prostorem Pobaltí má za cíl monitorovat vzdušný prostor v oblasti a identifikovat všechna narušení tohoto prostoru. Letadla spojenců v oblasti kontrolují vzdušný prostor v případě, že členská země nemá dostatek svých vlastních bojových letounů. V oblasti Pobaltí letouny NATO opakovaně zastavily ruské letouny narušující vzdušný prostor členských států NATO.

Více misí, do kterých se NATO zapojilo lze nalézt na http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_zpravy/mise_main.htm.

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Odkazy a doporučení:

- North Atlantic Treaty Organisation <https://www.nato.int/>
- What is NATO? (Visual summary) <https://www.nato.int/nato-welcome/index.html>
- What is NATO? (video in English) <https://www.nato.int/wearenato/nato-what-is-it.html>
- NATO multimedia library: <http://www.natolibguides.info/library>
- Oficiální portál Informačního centra o NATO (články související s aktivitou NATO) <http://www.natoaktual.cz/>
- Podíl ČR na činnosti NATO: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=8242>

Doporučené články a videa k diskuzi:

- Bokša, M., 2018. *NATO aneb komu zvoní hrana*. [Online]
Available at: http://www.natoaktual.cz/nato-aneb-komu-zvoni-hrana-dc1-/na_analyzy.aspx?c=A181022_161635_na_analyzy_m02&fbclid=IwAR3NPHGQ7CQIwI5QfOZSARPvjNIbEhcLdFNOqXdlApO8Z3-uGW-c8ktV2YA
[Přístup získán 31 10 2018].
- Český rozhlas Plus, 2018. *Zpochybňování členství v NATO svědčí o tom, že jsme se nepoučili, říká generál Petr Pavel*. [Online]
Available at: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/petr-pavel-rozhovor-nato-a-rusko_1808160725_jak
[Přístup získán 31 10 2018].
- Gabal, I., 2018. *NATO není nesmrtelné*. [Online]
Available at: <https://archiv.ihned.cz/c7-66198020-ollmc-ed109c6fe6d83f9?fbclid=IwAR0kdWXJwsSj0TXI-Vszlg0ACvkWN2u9p3a8AzRMYGolg2wT7Qtzkc1XVfg>
[Přístup získán 31 10 2018].

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Vypracoval/a:

Mgr. et Mgr. Radka Nedbalová

Tento výukový materiál vznikl za podpory:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

